

په افغانستان کې د محلي ښوونځيو د تعليمي پايو او ټولنيزو اغېزو شننه (ALSE)

د پروفیسور ډانا برډي (نيویارک پوهنتون)، جوئل میډلیتون (برکلي پوهنتون) او سائرس سامي (نيویارک پوهنتون) پروژه

تحقیق په لنډو کې •• لومړی کال •• لومړی گڼه •• فبروري ۲۰۱۶

ALSE په شمېرو کې: ۰۱/جنوري/۲۰۱۴ تر ۳۰/جون/۲۰۱۵	
۱۸۰	په تحقیق کې شامل کلي
۱۴۸۲۰	په مقدماتي سروې کې مصاحبه شوي کورني
۳۶۶۲	په مقدماتي سروې کې مصاحبه شوي ماشومان
۲۷	د درېيم سيمينار برخه وال

په افغانستان کې محلي زده کړې: پيليزې خبرې

د ALSE په دې خبر پاڼه، لومړۍ گڼه، کې په افغانستان کې محلي زده کړې (CBE) او همدارنگه (ALSE) پروژې په اړه چې د امريکا متحد ايالاتو د نړيوالې پراختيايي ادارې (USAID) تمويل کړې ده، مالومات وړاندې کوي. همدارنگه په تېر کال کې د خپلو يو شمېر عمده کړنو لنډه کتنه وړاندې کوي. محلي زده کړې يوه ځانگړې ستراتيژي ده چې په مرسته يې په جنگ خپليو او يا ليرې پرتو سيمو کې ماشومانو ته ښوونه او روزنه ممکنه شوې ده. د دې پر ځای چې د ښوونځي ودانۍ جوړه شي، د تعليم برابرې ادارې ښوونکي استخداموي، روزي يې او بيا همدا ښوونکي د کلي دننه په کوم اطاق کې چې کليوالو آماده کړي وي، ماشومانو ته ښوونه کوي.

محلي خلک او همکاره موسسه په گډه د ټولگي څارنه کوي. ډاکټر ډانا برډي او ډاکټر لي لنډن په ۰۸/۲۰۰۷ کال

کې ومونده چې محلي زده کړې په ښوونځيو کې د زده کوونکو شمېر زياتولی او ان په ښوونه کې جنسيتي توپير له منځه وړلای شي. له همدې تحقيق څخه وروسته، محلي زده کړې تعليم ته د لاسرسي لپاره د پوهنې وزارت په ستراتيژيو کې شاملې شوې. د همدې پرمختگ په رڼا کې د دې لپاره چې وپوهېږو موسسات او پوهنې وزارت به څنگه د ماشومانو زده کړه تر ممکن بريده زياته او تعليم ته يې لاسرسي پايښت ومومي، السي پروژه طرح شوه.

د (ALSE) لنډه پېژندنه:

په ښوونه او روزنه کې د نوښتونو مطالعه

(ALSE) په ۲۰۱۴ ښوونيز کال کې وروسته له هغه پيل شوه چې همکارو ادارو، پاملرنې او CRS، تر مطالعې لاندې شپږ ولايتونو په ۱۲۹ کليو کې محلي ټولگي جوړ کړل. د پاملرنې او CRS د محلي زده کړو توسعوي پروگرام (CBEEP) چې د کاناډا د بهرنيو چارو او سوداگرۍ پراختيايي ادارې له خوا تمويل شوی دی، دوه ډولونه لري. پر دې ډولونو پوهنې وزارت او موسساتو په گډه سلا وکړه خو مالومه کړي چې کوم ډول يې د ماشومانو پر زده کړه او د محلي زده کړو پر پايښت تر بل زيات مثبت اغېز لري. د دې دوه ډولونو تر څنگ يو بل ډول هم تر مطالعې لاندې دی چې پوهنې وزارت ته د محلي ټولگيو د تسليم پر وخت پسې اړه لري. **د ښوونکي گمارنه:** واجدالشرایط ښوونکي په زيات شمېر کليوالو سيمو کې نه پيدا کېږي؛ ځکه نو د تعليم برابرې ادارې دوه انتخابه لری شي. يا به له دبانډې څخه واجدالشرایط ښوونکي استخداموي، او يا به له ټولني څخه داسې ښوونکي استخداموي چې د پوهنې وزارت له خوا ټاکل شوي معيارونه نه وي پوره کړي، او په دې توگه په ملکي

د ALSE په اړه نور مالومات له لاندې ويبپاڼې تر لاسه کړئ: Alseprojectd.com

ALSE ته ځنلند نظر	
ټول کلي	۱۸۰
هغه کلي چې ښوونځي ورته	۱۲۹
هغه کلي چې وروسته به ښوونځي ورته جوړ شي	۵۱
ولایتونه	بامیان، دایکنډي، غور، هرات، کاپیسا او پروان
تجربوي توپيرونه	۱- د ښوونکي گمارنه ۲- ټولنيز گډون ۳- پوهنې وزارت ته د محلي ټولگيو د سپارلو وخت

خدمتونو کې په رسمي ډول نه شي جذبېدلای. په هغو کلیو کې چې واجدالشرايط ښوونکي نه لري، (ALSE) دا آزمايي چې ښوونې ته لاسرسی او د ښوونې کیفیت به ایا (الف) له دباندې څخه د واجدالشرايط ښوونکي په گمارنه تقویه شي او که (ب) له ټولني څخه د داسې ښوونکي په گمارلو چې د معلمی ټول ټاکل شوي معیارونه یې نه وي پوره کړي.

د ټولنيز گډون پراختیا: په تصادفي ډول د غوره شویو کلیو نیمایي شمېر کې پاملرنه او CRS ماشومانو ته په ښوونه کې د والدینو او ټولني د ونډې زیاتېدو په پار دوه متفاوت نوبت لرونکي تعلیمي پروگرامونه عملي کوي. لومړنی ډول یې د مشرانو د لوست گروپونه دي. کلیوال میاشتنی غونډې د کتابتون مسئول تر مشرۍ لاندې کوي. په دې غونډو کې د ماشومانو لپاره کیسې لوستلې کېږي او برخه والو ته دنده سپارله کېږي چې په کور کې له ماشومانو سره همدا کیسې وکړي او یو لړ ځانگړي تعلیمي فعالیتونه ورسره اجراء کړي. دویم ډول یې دیني لارښوونې دي. دیني علماء د علم د ارزښت په اړه د قران کریم ایتونه او نبوي احادیث ټولوي. همدا لارښوونې بیا پر پوستورونو چاپېږي او کلیو کې ویشلې کېږي.

سمینارونه

د ۲۰۱۵ کال د مارچ په لومړۍ نېټې په کابل کې د پوهنې وزارت او موسساتو کارمندان په کابل کې په یو پنځه ورځني علمي سمینار کې سره راټول شول. د دې سمینار نوم په ازبای کې ظرفیتونه او اغېزناک کارونه وو. دا د ALSE کارمندانو له خوا د شپږ سمینارونو له جملې څخه درېیم سمینار وو. د دې سمینارونو

اصلي موخه پوهنې وزارت ته دا وړتیا بښل ده چې تحقیق او ارزيايي وشي کړای او پایلې یې په پالیسي جوړولو کې

وځایوالی شي. لومړني سمینار کې د تحقیق تجربوي ډیزاین او د اغېزو شننه پوهنې وزارت او موسساتو ته ور وپېژندل شو. دویم سمینار کې د کيفي تحقیق میتودونه تر بحث لاندې ونيول شول او په تېر سمینار کې، RCT* د تعلیم په برخه کې د پروگرامونو او تعلیمي مداخلو د ارزولو او همدارنگه د پالیسي اړونده پوښتنو ځوابولو لپاره تر ټولو د غوره میتود په توگه معرفي شو. برخه والو درې برخیز مطالعات تر نظر تېر کړل چې یو یې په افغانستان کې د پروفیسور ډانابردی او لی لینډن هغه RCT تحقیق وو چې د محلي زده کړو په برخه کې ترسره شوی وو. دویم یې نیویارک پوهنتون پروفیسور لاورنس ابر هغه تحقیق وو چې په گانگو کې د نړیوالې ژغورنې کمیټې IRC سره په گډه ترسره شوی وو. د هغه تحقیق نوم په د کیفیت لرونکو ابتدایي زده کړو لپاره مساویانه لاسرسي فرصتونه OPEQ وو. درېیم تحقیق د نیویارک پوهنتون د پروفیسور سانډي میکلاډي وو چې د نیویارک په ښوونځیو کې ترسره شوی وو؛ نوم یې INSIGHTS وو.

مقدماتي سروې

د سروې د پراخې لمنې په نظر کې نیولو مو د ټولنيز-اقتصادي او عامه نظر سنجی افغان تحقیقاتي مرکز (ACSOR) چې د سروې اداره ده، قرار داد وکړ. د ۲۰۱۴ کال د ژمي په اوږدو کې زموږ تر نظارت لاندې، اکسور په ټولو ۱۲۹ کلیو کې ۲۵ کورنۍ سروې او له ۶-۱۱ کلن ماشومانو سره یې تعلیمي ارزيايي ترسره شوه. همدارنگه، ۱۱ ساحوي کارمندان په شپږ گروپونو کې وگمارل شول. په دې توگه، له هرات پرته، بل هر ولایت کې دوه کسه وگمارل شول خو سروې د ډاډ وړ شي. ساحوي کارمندانو د سروې یوه برخه مخامخ وڅارله، همدارنگه له سروې شویو کورنیو سره یې لنډې مرکې وکړې خو د ترسره شوې سروې کره والی مالوم شي، او همدارنگه تکمیل شوې پوښتنایي یې چک کړې. دوی په ورځني توگه راپورونه د پروژې مسئولینو سره شریکول. که به په سروې کې کومه نیمگړتیا وه، د پروژې مسئولینو به یې د سمولو لپاره چټک اقدام کاوه. همدا جامع تگلاره د دې لامل شوه چې کیفیت لرونکې ډاټا په بریالیتوب سره راټوله شي. په تېرو میاشتو کې د مقدماتي سروې راټول شویو اطلاعاتو په شننه بوخت وو، د خبریانې په راتلونکې گڼه کې به د مقدماتي سروې موندنې تاسې سره شریکې کړو.

په دویمه گڼه د ALSE تحقیق په لنډو کې

- د مقدماتي سروې موندنې
- د کورنۍ سروې تر سره کول

* Randomized Controlled Trial